

V. ROČNÍK STUDENTSKÉ VĚDECKÉ A ODBORNÉ ČINNOSTI (SVOČ) NA PF UK

AUTOR SOUTĚŽNÍ PRÁCE: JUDr. Simona Heranová
NÁZEV SOUTĚŽNÍ PRÁCE: Zásada subsidiarity trestní represe a z ní vyplývající princip ultima ratio po rekodifikaci trestního práva hmotného s akcentem na kriminalizaci jednání se soukromoprávním základem
OBOR: Trestní právo
POSUDEK VYPRACOVAL: Doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.

1. Hodnocení tématu z hlediska jeho aktuálnosti, praktické použitelnosti a teoretického významu

3

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Téma práce je stále aktuální, neboť od účinnosti nového trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) jsou stále diskuse nad § 12 odst. 2. Diskuse se vedou nejen z hlediska trestněprávní nauky, ale zejména nad jeho aplikací. Teorie tápe, jak má ustanovení § 12 odst. 2 vnímat (negativní znak, materiální korektiv, výkladové pravidlo, změkčení formálního pojmu trestného činu, formálně-materiální pojetí trestného činu při formálním pojmu). Praxi si pak neví rady, kdy a jak má ustanovení aplikovat. Nejednoznačný je i dopad § 12 odst. 2 v procesní rovině. Doktorandka, jak sama uvádí, zpracovala toto téma v návaznosti na téma jiné, a to otázky zvláštních případů podvodu v trestním zákoníku (zejména úvěrový a pojistný podvod). Neboť právě u těchto trestných činů lze o aplikaci § 12 odst. 2 uvažovat, což se ostatně projevuje i v rozhodovací praxi (i Ústavního soudu ČR).

2. Hodnocení pojetí práce (systematika, logická stavba, použité metody, prameny)

5

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Po stránce systematické a logické stavby stránce není co vytknout. Doktorandka postupuje od teoretických východisek k aplikační praxi včetně navazujících procesních souvislostí. Použité metody odpovídají standardní vědecké práci. Okruh pramenů je s ohledem na téma dostačující, pochválit lze i práci s judikaturou.

3. Hodnocení formální stránky práce (jazyková úroveň, přehlednost, grafická úprava a technické zvládnutí textu)

3

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Jazyková úroveň je velmi dobrá. Text je strukturován přehledně. Autorce bych jen vytknul nadužívání obrazného a místy i novinářského vyjadřování, které se do odborné práce nehodí.

4. Hodnocení obsahové (věcné připomínky k textu, konfrontace s jinými možnými názory, celkové zvládnutí tématu, zhodnocení závěrů práce, do jaké míry mohou být předmětem diskuse při ústním kole)

7

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Autorka zvládla téma velmi dobře, závěry jsou odůvodněné.

Věcné připomínky, komentáře a úvahy:

- nesdílím závěr autorky vyslovený v poznámce pod čarou č. 17 na str. 15 a v samotném textu na str. 23; naopak považuji stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství v zásadě za správné; stanovisko reaguje na vývoj praxe v posledním roce, kdy se zejména policejní orgány odmítají apriorně zabývat složitějšími věcmi, které mají soukromoprávní přesah, s odůvodněním, že trestní právo je ultima ratio (a s citací části právní věty jednoho nálezu Ústavního soudu ČR) a neslouží k ochraně soukromých zájmů; ze stanoviska je zřejmé, že takový výklad je chybný; předpokladem aplikace § 12 odst. 2 je závěr o tom, že čin vykazuje všechny znaky trestného činu; teprve na základě tohoto závěru lze eventuálně přistoupit k aplikaci § 12 odst. 2; stanovisko zdůrazňuje rozdíl oproti předchozí právní úpravě; možná, že si autorka ne zcela pochopila myšlenku, která je ve stanovisku zdůrazněna na str. 5, neboť je rozdíl mezi materiální protiprávností v rovině obecné (a zde skutečně směřuje princip ultima ratio do oblasti trestněprávní legislativy) a v konkrétním případě (a to je již otázka aplikační, kde je nutné najít takové konkrétní okolnosti případu, které odůvodňují závěr, že jistě nebylo cílem zákonodárce toto konkrétní jednání postihnout, tedy že se vymyká konkrétními okolnostmi materiální protiprávnosti, jež byla typizována ve skutkové podstatě trestného činu);
- Česká republika podle mého názoru není unikátem v tom, že by se rozštěpila rekodifikace na právo hmotné a procesní (str. 16), neboť tuto cestu zvolila v historickém srovnání nejen Česká republika, připouštím však, že takové řešení s sebou nese řadu aplikačních problémů;
- zcela sdílím myšlenku doktorandky na str. 17, že princip subsidiarity trestní represe (§ 12 odst. 2) „...není součástí pojmu trestného činu, ale vztahuje se výhradně k otázce uplatňování trestním právem upravených důsledků odpovědnosti za spáchání trestného činu...“.

5. Stručně celkové hodnocení práce a celkový počet bodů¹

18 z 20

Závěrečný komentář: Doktorandka si zvolila nikoliv jednoduché téma na zpracování. Téma diskutabilní, kde nelze nalézt jednoznačný konsensus. Jde o téma jak teoretické, tak praktické. Ovšem i objasnění teoretické je velmi složité a náročné na pochopení. Nutno říci, že si s tématem poradila dobře a na patřičné úrovni. Z textu je patrné, že se autorka nad tématem dlouhodobě zamýšlí a dobře si jej promyslela. I když s některými závěry se neztotožňuji (jde spíše o odlišný názor oponenta, nikoliv vadu práce), považuji práci za velmi dobrou, která si v závislosti na ústním vystoupení zaslouží ocenění.

Otázky k ústní obhajobě:

Jak autorka chápe zásadu subsidiarity trestní represe (§ 12 odst. 2 TrZ) ve vztahu ke znakům trestného činu? A v návaznosti na tento názor, jak by měla praxe procesně postupovat, shledá-li, že jsou zde důvody pro aplikaci této zásady.

V Praze dne 5. května 2012

Doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.

¹ Celkový počet bodů je součtem bodů udělených v předchozích čtyřech kategoriích.